

ՎԵՐԱԳԱՅԸ ՀԱՎԱՏԻՍ

1863 ՀԱՅՏԵՄԲԵՐ 31

ՓԷՆՉԵՆՊԷ

ՆԻՒՄԵՐՕ 52

ԹԻԼԻՍԻՐԸ ԽԱՊԵՐԼԻՐԻ

Բարիս . 28 Հոկ .

Բարիստէ պիր Գօնկրէսօ մէջիսինին թէշ քիլի իչիւն իմրէրաթօրուն տալէթնամէլէրի Իօնտրայա, Պերլինէ Վէ Վիչննայա կէօնտէլիլէր :

Օբլիթ Կաթիլ զազէթասը Իթալիա տէվլէթինին զապուլ իթմիշ օլտուզուսու պէյան իթմէքտէ տիր :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՄԻԼԻՅԷ

Քաղաքական Ժողովուն խաւթախանէ նազըլարընը վէ գատաստանական խորհուրդ ազալարընը ինթիխապ իթտիյի պունտան ագտէմ պէյան գըրլընըպ, սայըր խորհուրդլարըն թէշքիլի իչիւն հէր քէս ըէյինի գուրա սանարլընա պրագմըլ իտի իսէ տէ ըէյլէր տահա սայըրմըլ օլմատըլընտան, հասըլքիթը հէնուլ մալիւմ օլմամըլ իտի :

Պու տէֆա ըէյլէր սայըլարընը, Ուսումնական խորհուրդուն քեալիլէն ինթիխապ օլունմուլ իտիյի, վէ սայըլարընըն, եանի Տնտեսական, Ալիմտական խորհուրդլարըն վէ կտակլարա (վասիյէթ) նէզարէթ իտէճէք գօմիթէ ազալարընըն պիր միգտարընա էքսէրիյէթը արա իսապէթ իթմէյիպ, պիր միգտարը տախի սայըր մեմուրիյէթլէրէ իսթիխտամ օլունմուլ օլտուզլարընտան, պալատէ մուհարէր օլան իւշ գօմիթէլէրինթէշ քիլի իչիւն Քաղաքական Ժողով իլէրուտէ ըէյ վիրէճէք տիր :

Ուսումնական խորհուրդա ազա ինթիխապ օլունման զէվաթը մուալիմիյին էսամիսի պէր

վէճհը աթի պէյան գըլընըր :

Ազաթօն Սկրտիշ աղա

Իզզէթըլ Գրիգոր էֆէնտի Օտեան

Մանուէլեան Յակոբիկ աղա

Միքայէլեան Սիմէօն „

Փափազեան Սանփան „

Լուսուֆեան Տիգրան „

Խորապանճեան Յովհաննէս „

Ուսումնական խորհուրդ եազընտա իչիւն մուպաշըրէթ իտէճէյինտէն, միլլէթ մէքթէպլէրինին պիր հիւսնիւ հալէ կիրմէլէրի մեմուլըլ գալի տիր :

Թաշալարտան թարաֆըմըգա արտ արտա մէքթիւպլէր վասլ օլմագտէ տիր : Պունլարըն հէման քեալիլէն պիր մաէլտէ օլուպ, Սահմանադրութիւնուն թաշալարճա իճրասը հազգընա հէփսի պիր էֆքեարա խըտմէթ իթմէքտէ տիրլէր :

Սահմանադրութիւնու թաշալարտան օգթասըն օգթասընա իճրա իթմէք իչիւն օրալարա պիրէր մէմուր կէօնտէրմէքտէն պաշղաչարէ օլմայըպ, պու մէմուրլարըն տախի աշխարհական կիրուհինտէն օլմասը ճայիլ կէօրիլմէքտէ տիր :

Օանն իտէրիլ քի պունա մէմուր թային օլունման գօմիսիօն նէ' էմըր սամի, նէ կոնգակ, նէ հրահանգ (թալիմաթ), վէ նէ տախի սայըր պիր եօլ իլէ մէրամը 'մագսէտէ մուաֆագ օլուպ, իչիւն հիւսնիւ թէսվէյէսի նէ միլգթէտիր օլապիլէճէք տիր :

Խսթանպօլտա, քի մէնպաը հազգանիյէթ, վէ պիր թարաֆտան պիր մուխալիֆէթ զուհուր իթտիյի հալտէ էօնիւ չափուգ ալը

նըր իբէն, պու գատար զհամէթ վէ մէշադ-
գաթ չէքիլաի իսէ, Թաշալարտա՞նէ գատար
սըգընթը չէքիլէճէք տիր քի, օրալարտա է-
հալի ճահիլ, վէ միլլէթին աղնիասը եախօտ
չօրպաճըլարը պիրէր ճէպպար տըրլար:

Առաջնորդ վէ միլլէթ պաշլարը, պու պա-
տար սէնէլէրտէն պէրու նայիլ օլտուգլարը
հուգուգ վէ իմթիագաթը նասըլ չըգարըպ
պիր մէճլիսէ Թէրք իտէճէքլէր: քի անընէք-
սէրը ազալարընըն էա տապպագ վէ եա տախի
քէօշկէր օլաճաղը չօգ իճթիմալ տըր: Վէ
խուսուսա քի, պէօլլէլէքլէ անլէրին մէնա-
ֆիի շախսիյէլէրինէ տախի խալէլ կէլէճէք:

Եւ յէր միլլէթ իտարէսի պու իշին հիւսնիւ
Թէսվիյէսինէ սուրէթը մաթլուպէտէ մու-
աֆագ օլուր իսէ, պիլլէք միւճիլէ տէվրի-
նի կէլլէմիշ ատտ իաիւպ, պու ասիրտէսա-
հիլ քէրամէթ զաթլար պուլունտուղունա
հիշ շիւպհէ իթմէյէճէյիլ:

Պալատէ պէյան օլունտուղու վէճհ իւզ-
րէ Թաշալարտա պուլունան մէքեաթիպլէ-
րիմիշ պու իշին պաշա չըգմասը իշին Խ-
թանպօլտան պիրէր մէմուր կէօնտէրմէքտէն
պաշղա չարէ պուլամամըշլար տըր, վէ պու
մէմուրուն աշխարհական օլմասը տախի, ա-
ռաջնորդլարըն Թահթը Թէէսիրաթընտա
պուլունմամագ էմէլիյէ տիւշիւնիւմիւշ
տիր:

Իշթէ պու մատտէ հադգընա Թարաֆըմը-
զա վիրուտ իտէն Թահրիրաթլարտան պիր
դըթասընը նէշը իտէրիլ, վէ տիկէրլէրի,
եանի Թըապուղօնտան, Սիվաստան, Թօ-
գաթտան, վէ Ամասիատան կէլէնլէր տախի,
հէման պոգ մանլտէ եաղըյմըլ օլտուգլարըն-
տան անլէրին նէշընտէն տախի սարֆը նա-
զար իտէրիլ:

.....

Վէրլէն քիէ Բալ:

Իթէ Աղապին Վարչութեան կողմէն շի-
աղօր իշխանութեամբ քննիչի պաշտօնով

երեսփոխան մը չխրկուի նէ հոս, տեղւոյս
աղքատներուն հարուստին երեսէն կրած ան-
խիղճ անիրաւութեանց վերջին կէտը ո՞ւր
պիտի կայանայ արդեօք, որոշ գաղափար
մը չեմ կրնար յայտնել հիմա:

Սահմանադրութեան հրահանգը հոս հասաւ,
բայց գործադրութեան համար, շիտակը իմ
խելքս ամենեւին չհասնիր:

Մարդ մը, եթէ Բաքիլոնի խառնակու-
թեան ծանօթանալ կուզէ, Թող հոս գայ.
Ե տեսնէ Թէ կղերը, հարուստը և ժողովուր-
դը իրենց իրաւունքն ու շահը առաջ բշլու-
համար, իրարու խօսք չհասկնալու մասին
որչափ առաջ գացած են:

Վերքերուն կապիրը քակուելու ըլլան նէ,
սպեղանիով չեն կրնար բուժուիլ, ըսել
կուզեմ որ եթէ այս տարածայնութիւնը շա-
րունակելու որ ըլլայ, վերջը շատ զժուարա-
կառնուի:

Աստուած ողորմի Հայոց ազգին,

* ~ *

Իզմիրտէ Թապու նէշը օլունան Լաթիֆիւ-
նամ Գիրանըզ դաղէթանը, Պօղոս սրբա-
զան հաղթէթլէրի՝ հէր նէ գատար քէնտիսի
միւսին իսէ տէ, միլլէթին սատտէթը հալի,
վէ էսայիլի ումումիյէ ուղըունա, քէնտիսի-
նէ Թագտիմ օլունան Բաթրիքլիք մէնէտի-
նի գապուլ իտէճէյինի պէյան իթմէքտէ
տիր:

Հէր նէ գատար իշ պու Փաղար կիւնիւ
մէճլիսի ումումի թէճէմիւ իտէճէք իտի իսէ
տէ, աղնիայը միլլէթտէն պիր զաթը միւհթէ-
րէմին վէֆաթը վուգուի իլէ, մէճլիս ազա-
լէրինտէն չօղու ճէնագէյէ կիթմիշ օլտուգ-
լարընտան, էքսէրիյէթ հաղըր պուլունմա-
մասը հասէպիլլէ, մէճլիս քիւշատ օլամամըշ
օլտուղունտան, Տեղապահ սրբազան հաղ-
րէթլէրի եարընքի Ղումա կիւնիւնէ մէճլի-
սէ Թէճէմիւ իթմէք իշին աթի իւզ զիբը

միւթէսիւր թէզքիւրէյի միլէթ մուրախիսս-
լարնա կէօնտէրմիշ տիր :

« Երէկ Րնդ հանուր ժողովը նիստ չկը-
ցաւ՝ ընել երեսփոխանաց մեծագոյն մասըներ-
կայ չգտնուելուն համար : Բայց ինչպէս
որ գիտէք, քանի մը խնդիրներ կան որոս-
տիպողական են . մասնաւորապէս Վարակեօմ-
րիւկի խնդիրը, սրուն համար ազգը արդէն
առ Բարձրագոյն Ղուռը բարոյական պար-
տաւորութիւն մ'առած է : Բնդհանուր ժո-
ղովը Յանձնաժողով մը կազմած էր այս խըն-
դիրը լուծելու համար . սոյն Յանձնաժողո-
վը դժուարութիւններ տեսնելով՝ իր հրաժա-
րականը տուած է : Ուստի խնդիրը կախ մը-
նացած ըլլալուն՝ Բնդհանուր ժողովին շու-
տով տնօրէնութեանը կարօտ է :

« Վիմանապէս գիտէք որ Ս. Երուսաղէ-
մի Պատրիարքական դահը երեք տարիէ ՚ի
վեր թափուր մնացած է, և նոյն վանուց
պայծառութիւնն ու ազգին օգուտը կը պա-
հանին որ ժամ առաջ այս մասին պէտք
եղած նախապատրաստական կարգադրու-
թիւններն ըլլան Բնդհանուր ժողովոյ կողմէ :

« Ուստի առաջիկայ Ուրբաթ օր, «Եր-
թմբեր 1» Բնդհանուր ժողովը հրաւիրուած
է, և կաղաչեմ որ ձեր արժանապատու-
թիւնը նոյն օրը բարեհաճի ներկայ գտնուիլ
ժամը 6 ին :

« Վաջայոյս եմ որ ստիպողական դործոց
տնօրէնութեան կարեւորութիւնը զգալով՝
պարտ անձին կը համարիք մեր հրաւերին
անձամբ պատասխանել, և կը փութաք ազ-
գասիրաբար ներկայանալ ՚ի ժողովն, և ձեր
գործակցութեամբը մասնակից և օժանդակ
կը գտնուիք Բնդհանուր ժողովոյ խորհրդոց,
որոնց այս պարագայիս մէջ չտախաճանց պէտք
ունի ազգը : »

Ողջ լերուք :

28 Հոկտեմբեր 1863

Ի Պատրիարքարանի Հայոց

Պ. Պօլեմ :

Պիր գաջ հաֆթատան պէրու Եօթմանէ-
տէ թապ օլունան պիր վերագատա, վէ պէյն
էլ նաս պիր գիյլ ու գալ ճէրիան իթմէքտէ
տիր : Պիզլէր քէնտիմիզի մէսուտ առաւ իտէր
իտիք էյէր աթի իւզ զեքը մէքթիւպ չէշը
օլմագ իւզրէ պիր միւթէպէր մահալտէն թա-
րաֆըմըզա կէօնտէրիմիշ օլմայըպ, պիզլմ
տախի պու մատտէյէ մէտիւէլիմիզ օլմայա-
լըտը :

Ժամանակ շաղէթասը կէջէն հաֆթա Պա-
լաթ վէ Սալմա թօմրուք մէսէլէսի իւզէրի-
նէ պաղը թէֆէքքիւրաթ իթտիյի սըրատա,
Պալաթ թաղական Խորհուրդ ազալարընըն
պիրիսինին Բրօթէսթան օլտուղունու, վէ
քիլիսէ իտարէսինին մէզէպը էճնէպիտէն
պուլունան պիր քիմնէյէ իհալէսի, իիլաֆը
ային պուլունտուղունու պէյան իտիւպ, պու-
մատտէ իւզէրինէ միլէթ իտարէսինին վէմա-
հալը մէզքիւր րուհանի կիրուհինին տըքդա-
թընը տալէթ իթմիշ իտի :

Պիզլէր Ժամանակ պիր շէյ տէյէմէյիզ,
չիւնքի պիր վարդապետին փոքրաւորունուն
պըյըզըլը եախօտ պըյըգսըզ օլմասընը, վէ
տիկէրինին տախի պիլմէմ հանըլ աիշէլէյէ
թագըլմըշ օլտուղունու, Ֆալան վարժապե-
տին զէնասթլուզ իթմէսինի, շաղէթայա
տէրճ իթմէյէ հագգ պուլունուրսա, չիւպճէ-
սիզ պիր Բրօթէսթանըն տախի պիր քիլիսէ
իտարէսինէ նազըր օլմագ լայըգսըզլըդընը
շաղէթագընա տէրճ իթտիյի իչիւն Ժամանակ
տախի պիզլէրէ հագգ կէօթէրէճէք տիր :

Հէր նէ հալ իսէ, պու մատտէ հագգընա
Բրօթէսթան գանչէլէրեսաը թարաֆընտան
շաղէթամըզա տէրճ օլունմագ իւզրէ պիր
մէքթիւպ կէօնտէրիմիշ օլտուղունտան, պեր
վէճըլ աթի նէշըինէ միւսարաաթ գըլընըն :

Իմբագիր Վէրդայի Հալապի լրագրոյ :

Ժամանակ հանդէսին 22 թուոյն մէջ, Պ.
խմբագրին Պալատու նկատմամբ ըրած դի-
տողութիւնը միղի վերաբերութիւն ունե-
ցող կէտ մը կը պարունակէ, որ կերեւայ թէ
Պ. խմբագիրը կամ ուրիշ թեւադրութեամբ

և կամ սխալմամբ անտեղի գաղափար մը տալ ջանացեր է. իրրեւ թէ կեանքի բողոքականաց երեւոյթանք Պաշտոն-Լուսաւորչեան Հայոց Եկեղեցիէն եղած ըլլայ :

Սեբէ հրապարակաւ պարտք կը սեպենք յայտնել որ Պ. Խմբագրին ակնարկած անձը ոչ կեանքի երեսփոխանն է, ոչ ալ որ և իցէ յարաբերութիւն մը ունի թէ այն և թէ ուրիշ անդերու հետ, ոչ այժմ ալ ի վաղուց :

Ըրգոյ կարգադիր. բարեհաճեցէք աս մեր երկտող գրութեանը տեղի մը շնորհել ձեր ազգագուծ թերթին մէջ իսէր ճշմարտութեան :

ՍՏԵՓԱՆ ՍԵՐՈՎԱԴԵԿԱՆ

Ընթացիկ տարւածական խորհրդոյ

Պու մեթոդիկին մաշկինտէն պու զաթըն եալընը Ռոթէսթանիւրըն Վայսերի երեսփոխանը օլմատըղը անշտըլմագտէ տիր : Լաբին տավա օնտա տէյիլ, իլա օնտն Ռոթէսթան օլուպ օլմամսը իւզէրինէ տիր, վէ Ստեփան էֆէնտի հազրէթլէրի, քի խալըրիսահանէ միլէթտէ ճէրիան իտէն գիլլ ու գալըն տէֆ ու իզալէսի իչին պալատէ մուհարրէր օլան մեթոդիկին նէշը իթտիրմիլ տիր, մէզքիւր զաթըն Ռոթէսթան օլմամսը իչին տախի եազընտա պիր մեթոդիկ տահա նէշը իթտիրի օլտուղու մէմուլ իսէ տէ, պիզլէր անտէն էվվէլ պէյան իտէրիլ քի, կէչէն Շուամ կիւնիւ մէրգու մուն Վաղաքական Ժողով հուզուրունտա քէնտիսինին Լուսաւորչեական օլտուղունուրէսմէն իգրար իթտիլինի պիզլէր իչիթտիք :

Պու մատտէ հազգընա Պալատ էհալիսինտէն 31 քիչինին իմզասըլա պիր թահ-րիւրթ թարաֆըմըզա վերուտ իսիւպ, հէր նէ գատար էֆքեար սէրպէսթլիլինէ պիր նիւմիւնէ օլմագ իւզրէ նէշը իտէճէք իսէք տէ, պիր ազ ուզունճա օլտուղունտան Շուամ իրթէսի կիւնիւ չըգաճագ վերագա-մըզա պրագտըզ :

Թահլէլ-Էն Տէմալէ վէ Լահաճ Երեւոյթին ֆիյալէ :

68 00 Թահվլաթը միթաղէ

56 5 Սուգատտէմ չըգարըլան Լահամ

55 35 Սուսիսարէն չըգարըլան Լահամ

ԻՅԼԱՆԱԹ

Իշտու զագէթա հաֆթատա իքի տէֆա ուֆագ գրթա իլէ, վէ պիր տէֆա պէջիւք գրթա իլէ նէշը օլունուր :

Պիր երըղը 100 զուրուշ

Ալթը պըղը 60 "

Իւլ պըղը 30 "

Ուֆագ նուսիսի 1 "

Պէջիւք նուսիսի 2 "

Թաշրալար իչին, 50 սաաթըզ մէսաֆէտէ պու-լունան էյալէթլէր իչին սէնէվի 15 զուրուշ վէ 100 սաաթ մէսաֆէտէ պուլունանլար իչին 30 զուրուշ փոթա փարաթը ալընը :

Իլլանաթըն պէհէր սաթըրընտան պիր տէֆա իչին 60 փարա, իքի տէֆա իչին 40 փարա ալը-նաճագ տըր :

Իքի տէֆատան զիյատէ գօնուլաճագ վէ պէջիւք էլլանաթ իչին պըր փազարըզ օլունուր :

ՄԷՄՈՒՐԻՅԸ

ԻՍԹԱՆԳՈԼՏԱՒ. Վէզիր խանընտա՞ն 17 6. Խէ-նասեան Թապիսանէսի :

ԻՋՄԻՏ. Մ. Յակոբ Աղա Նազարէթեան :

ՊՐՈՒՍԱ. Թէոֆիլէ Աղա Գալիօնճեան :

ԻՏԻՐՆԷ. Թորոս Աղա Յօհաննէսեան :

ԹՐԱՊՉՈՒՆ. Խաչատուր Աղա Էլմասեան, Թէ-Քօթիւր ՏԱՂ. Յարութիւն Աղա Ճամճեան :

ԳԱՅՍԵՐԻՅԷ. Յօհաննէս Աղա Յ. Պալըզճեան :

ՀԱԼԷՊ. Յովհաննէս Աղա Գիւրքճեանօֆ :

Սպըր էյալէթլէր իչին տէ իլէրուտէ մէմուրէր Թախիս գըլընաճագ տըր :

ՄԻԼԷԼԻՖԻ ՂԱԶԷԹԱ-Պ. ԹԱՄԻՍՏԵՆ

ՍԱՀԻՊԻ ՄԱԹՊՈՒԱ ՎԷ ՂԱԶԷԹԱ

Յ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ